

Posudek konzultanta na rigorózní práci

Mgr. Martina Grobelného na téma

„Aktuální problémy aplikace zásady „ne bis in idem“ v trestním řízení“

I. Autor si zvolil za téma rigorózní práce problematiku sice aktuální, ale náročnou na zpracování s ohledem na nezbytnost celkového abstraktního pohledu. Problematika zákazu opětovného potrestání (trestního stíhání) však není jen otázkou akademickou, ale nabývá v praxi na významu zejména v kontextu rozšiřování jeho mezistátních účinků. Princip „ne bis in idem“ je pojímán jako jedno ze základních lidských práv zaručené Listinou i mezinárodními smlouvami o lidských právech. Je mu proto věnována pozornost nejen v judikatuře českých soudů, ale též např. v judikatuře Evropského soudu pro lidská práva či Evropského soudního dvora.

II. Předkládaná práce, která čítá 113 stran samotného textu, je rozčleněna vedle úvodu a závěru do devíti kapitol. Členění je logické a přehledné. V úvodu rigorozant vychází z přirozonoprávního i pozitivistického pohledu na pojem zásady. Mezi základní zásady řadí i zásadu „ne bis in idem“. Dále nastiňuje zaměření práce a obsah jednotlivých kapitol. Kapitola druhá je zamyšlením nad podstatou a smyslem zásady „ne bis in idem“. Předpokladem uplatnění zásady ne bis in idem je právní moc rozhodnutí, jež je rozebrána v kapitole třetí. Vysoce oceňuji systematický přístup autora k problematice právní moci. Po obecné charakteristice právní moci a jejích důsledků pro rozhodnutí (nezměnitelnost, závaznost) přistupuje autor k pojmovému vymezení skutku a problematice totožnosti osoby a skutku. Správně přitom upozorňuje na rozdíl mezi totožností a jednotou skutku. Zakotvení zásady „ne bis in idem“ jednak v právním řádu České republiky v souvislosti s trestním řízením, jednak v kontextu nejvýznamnějších mezinárodních smluv o lidských právech, kterými je Česká republika vázána, doplněnou o kontext evropského práva jsou věnovány kapitoly čtvrtá, pátá a šestá. Zevrubná a přínosná je autorovo pojednání o čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě v judikatuře Evropského soudu pro lidská práva (kapitola 7.). Kapitola není přepisem relevantní judikatury, rigorozant se snaží postihnout souvislosti a prezentuje svůj názor (velmi dobře argumentačně podložený) na to, jak se s judikaturou vypořádat. Stejným způsobem autor přistoupil ke zpracování výkladu čl. 54 Prováděcí úmluvy v judikatuře ESD (kapitola osmá). Z kapitoly deváté je patrné, že se rigorozant při psaní práce zamýšlel nad problémy poněkud rozdílného vnímání totožnosti skutku (činu)

v judikatuře obou soudů. Byť lze s jeho názorem polemizovat, v jím naznačených úvahách pokračovat do větší hloubky a do širšího kontextu, jde o pojednání na čerstvého absolventa Právnické fakulty UK úctyhodné. Problematika zrušení pravomocného rozhodnutí o přestupku je zmíněna v kapitole desáté. Nesporným autorským přínosem je i kapitola jedenáctá, v níž se rigorozant zabývá vývojem soudobé judikatury v rozhodnutích českých soudů. Po analýze vybraných rozhodnutí následuje shrnutí, v němž autor postihl určité vývojové tendence v judikatuře. Zjevné je ovlivnění naší judikatury rozhodnutími Evropského soudu pro lidská práva. Závěr je vhodným zobecněním celé problematiky.

III. Názory autora prezentované v práci odpovídají dostupné literatuře, kterou správně a v potřebném rozsahu cituje. Rigorozant prokázal hlubší znalost problematiky než bývá obvyklé a stejně jako v diplomové práci i zde překročil obvyklý kvalitativní standard. Ve zpracované problematice se výborně orientuje. Předkládané dílo by jistě dobře posloužilo jako velmi kvalitní východisko pro disertační práci. Stylisticky je práce na vynikající úrovni, je psána svěžím jazykem, který přitom nesklouzává k žurnalistickému vyjadřování. Nedostatky jazykové či písařské se prakticky nevyskytují.

IV. Námět k obhajobě

Zajímá mě názor rigorosanta na (pro zpracovatele závazné) názory, které zazněly ve vztahu k čl. 4 Protokolu č. 7 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod při projednávání věcného záměru trestního řádu v Legislativní radě vlády:

1. V návrhu zákona uvést, že navržená konstrukce překážky trestního stíhání se vztahuje **jen k přestupkům trestněprávní povahy nebo k přestupkům, za které lze uložit sankci analogickou sankci trestní**, a to včetně jednání, která mají znaky takového přestupku.
2. V návrhu zákona zakotvit mechanismus rozhodování o zrušení pravomocného rozhodnutí o přestupku tak, že **o tomto zrušení pravomocného rozhodnutí o přestupku bude rozhodovat soud na základě podnětu orgánu činného v trestním řízení.**

Předložená rigorózní práce podle mého názoru splňuje a ve více směrech překračuje všechny požadavky kladené na práce tohoto druhu a je bezpochyby způsobilým podkladem pro ústní obhajobu.

V Praze dne 4. února 2009

JUDr. et Bc. Tomáš Gřivna, Ph.D.